

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCUREȘCI

11 — Strada Artei — 11

In dosul Palatului Justiției

Cu începere de astăzi, birourile Redacțiunii și Administrațiunii ziarului nostru s'au mutat în str. Artei No. 11, în dosul Palatului Justiției.

SUMAR :

Altruismul ca principiu obligator în dreptul pozitiv de d-l *Vespasian Erbiceanu*;

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ :

Curtea de casație, secția II, Curtea de apel București, secția I și Tribunalul Prahova, secția I: *M. Predingher cu Elena și C. Ruban, cu o Observație.*

Altruismul ca principiu obligator în dreptul pozitiv

(Unul din noile experimente ale Codului civil german)

Fenomenul cel mai de seamă din viața juridică a Europei de la începutul veacului al XIX a fost fără îndoială elaborarea Codului civil francez, care, cuprinzând în sine principiile unei noi întocmiri juridice și sociale, a avut o înriurire hotărâtoare asupra dezvoltării activității legislative a diferitelor popoare în tot decursul acestui secol. Cu modificări mai mult sau mai puțin însemnate, ideile acestui Cod au fost introduse în dreptul pozitiv al multor țări.

Sfârșitul veacului al XIX și începutul celui prezent este caracterizat printr'un fenomen analog. Codul civil german, elaborat, după îndelungate lucrări pregătitoare în decurs de aproape 30 ani, de o comisiune compusă din cei mai eminenti jurisconsulți, formează de sigur cea mai remarcabilă operă legislativă modernă, fiind în unele privinți superioară chiar Codului lui Napoleon. După ce a trecut prin patru redacții, acest Cod a fost definitiv admis de Reichstagul german și promulgat încă din anul 1896, pentru a fi pus în aplicare în toată Germania abea de la 1 Ianuarie 1900.

Înainte de această dată imperiul german nu avea o legiuire civilă unică. Aci sistemele de drept civil variați de la o provincie la alta, prezentând o împiestrișare din cele mai bizare. În cele mai multe părți erau în vigoare pandectele romane; pe alte locuri însă se aplicau Codul lui Napoleon, legiuirea saxonă, landrechtul prusian, Codul danez și austriac, etc.

Codul civil actual, realizând unitatea legislativă a întregii Germanii, se presintă printre cele-lalte

legiuri moderne ale Europei «comme l'expression ideale de la logique juridique, en harmonie avec le principe supérieur du respect absolu de la liberté des conventions», zice eminentul profesor Saleilles (1).

El e scutit în mare parte de formalismul Codului francez, și alcătuește cea mai strălucită sintesă a tuturor principiilor raționale și juridice ale dreptului roman, simplificate, coordonate și puse în concordanță cu actualele cerinți ale vieții sociale și cu noile concepții doctrinale ale timpului nostru.

Rolul social ce-l are acest Cod și înriurirea pe care e chemat să o exercite asupra vieții legislative a celor-lalte state, poate fi asemănată în totul cu cea pe care a avut-o altă dată Codul francez. Îmediat după punerea lui în vigoare în Germania, mai multe țări din Europa s'au declarat gata să-l adopte. În Elveția, în Ungaria și în marele imperiu rus, comisiuni speciale însărcinate de stat au redactat și publicat deja proiecte de Codice civile, după tipul și asemănarea legiurii germane, cari actualminte sunt pe cale de a fi aduse în debaterile corpurilor legiuitoare respective.

Între Codul francez și cel german se poate observa o deosebire de vederi adincă și radicală, analoagă aproape deosebirei care există între ideile juridico-sociale cari au frământat Europa în epoca revoluției franceze și acele cari domină și călăuzesc spiritele în ziua de astăzi. Codul francez, consacrand noile principii de întocmire socială de la începutul veacului trecut, a fost Codul viitorului. Influența și răspândirea lui în Europa represintă influența și răspândirea ideilor revoluționare ale filosofiei veacului al XVIII,—represintă triumful în domeniul dreptului civil a principiilor întocmirii sociale burgheze asupra vechii stări de lucruri consacrată prin dreptul cutumar și feudal.

Noul Cod german represintă din contra tendința de reacție, semnalată din ce în ce mai mult în timpul din urmă, în contra idealurilor juridico-sociale burgheze; el oglindește în sine cea tranșiție de la individualismul intransigent și exclusivist burghez către noile condiții socialo-economice de trai, către principiile cooperative de asociație și de solidaritate socială, către formele de viață colectivă. Dacă Codul francez a răsărit din cunoscuta formulă «droits de l'homme», apoi Codul ger-

¹ Raymond Saleilles, *Étude sur la théorie générale de l'Obli-gation d'après le premier projet de code civil allemand*, Paris, ed. II, 1901, pag. 1.

man s'ar putea spune că poartă scris pe frontesciul său «droits d'associations».

În cele din urmă evident că fundamentul pur juridic al Codului german nu poate diferi mult de acel al legiuirei franceze, întru cât se razămă tot pe vechiul drept roman. Particularitatea caracteristică a Codului german constă mai mult în o desvoltare și formulare mai desevêrșită a oare căror principii referitoare la materia obligațiilor, la drepturile familiare, la dreptul de proprietate (organizarea cărților funduare etc), dar mai cu seamă în legiferarea câtor-va concepții noi juridice, reclamate de condițiile economice ale vieții actuale și de noua față sociologică a științei dreptului.

Cea mai originală și mai bogată în consecinți dintre aceste inovațiuni ale Codului german este introducerea în domeniul dreptului pozitiv a *altruismului obligator*, sau cu alte cuvinte, legiferarea principiului etic de a veni în ajutorul altuia, ori de câte ori bunele moravuri și utilitatea socială reclamă asemenea asistență.

Acest principiu, necunoscut Codului francez, este menit a combaté curentul individualist antisocial încuibat în doctrina și jurisprudența actuală civilă, a stimula inițiativa individuală la fapte desinteresate și a redesepta între membrii societății spiritul de îndatorire, de compătimitare și de colaborare reciprocă. El schimbă cu desevêrșire concepția delictului și quasidelictului (de comisiune sau omisiune), crează din noțiunea «bunelor moravuri» o sursă de obligații civile, și dă o nouă îndrumare raporturilor legale dintre oameni.

Înainte de a examina noua stare de lucruri, pe care doctrina germană o consideră ca o față inevitabilă către care a trebuit să evolueze problema raporturilor individuale din cauza condițiilor actuale de trai, să vedem mai întâi care e soluțiunea dată în această privință de legiitorul francez și de cel român, și din ce pricină aceștia au căutat să excludă din sfera sancțiunii legale faptele altruiste.

* *

Codul civil impune fie cărui individ îndatorirea de a fi cu băgare de seamă în toate mișcările și acțiunile sale, pentru a nu jigni drepturile și interesele altuia. Sancțiunea acestei obligațiuni o găsim în art. 998 și 999 Cod civil, cari fac răspunzător pe acela din a cărui eroare sau culpă s'a ocazionat altuia vre-o daună.

Exercitându-mă la tir, într'un loc expus circulațiunii publicului, rănesc sau omor din eroare pe cine-va;—trecând pe proprietatea vecinului meu, arunc din imprudență țigara aprinsă într'o clae de fin, care apoi e mistuită de flacări. În aceste și altele asemenea casuri eu sunt obligat a repara prejudiciul cauzat altuia din greșeala și imprudența mea (2).

(2) După art. 998 și 999 noțiunea delictului civil cuprinde în sine două elemente: unul obiectiv, material, care est: faptul dăunător ocazionat în patrimoniul altuia, altul subiectiv, care este culpa. Culpă consistă în intențiunea de a comite un fapt ilicit, în cunoștința caracterului delictuos al faptului sevêrșit, sau în fine în neglijența de a-și da samă de caracterele și consecințele faptului în sine. După o defaițiune mai specială, delictul civil cuprinde în sine culpa sau greșala intenționată, pe când quasi delictul implică o greșală din imprudență. Singura împrejurare însă că un act este dăunător altuia, nu e de ajuns ca acel act să constituie un delict sau quasi delict. Se decide în genere că cine-va

În exemplele arătate culpa mea derivă dintr'un *fapt pozitiv* sevêrșit de mine (culpa în comittendo), care a pricinuit vătămarea bunurilor altuia. Dacă n'ar fi existat faptul meu, evident că nu s'ar fi întâmplat nici o daună și lucrurile ar fi rămas în starea lor de mai înainte.

Să poate întâmpla însă ca vătămarea bunurilor altuia să fie pricinuită printr'un *fapt negativ*, printr'o inacțiune a mea, adevăc din cauză că am omis să îndeplinesc un fapt, care ar fi putut înlătura prejudiciul. Așa de pildă stăpânul unei case neglijază a ilumina în timpul nopței o scară, din care cauză cine-va, venind la el cu o afacere, cade și își fracturează piciorul. Primăria omite a acoperi în timpul nopței o groapă, deschisă în stradă prin prăbușirea unui canal, din care cauză calul de la trăsura mea, căzând în ea, moare. Aci dauna rezultă dintr'un fapt negativ, din omisiunea de a ilumina scara sau de a acoperi groapa (culpa în non faciendo sau în omitendo).

Ne întrebăm acum ce caracter juridic au omisiunile de acest gen, și dacă autorul lor, în toate casurile, este sau nu legalminte obligat a repara dauna ocazionată?

La noi, ca și în dreptul francez, să decide fără controversă că dauna cauzată bunurilor altei persoane, printr'o neglijență sau omisiune, nu este supusă reparațiunii, de cât atunci când autorul unei asemenea omisiuni ar fi obligat în virtutea unei legi, sau a unei clauze contractuale, de a veghea la conservarea bunurilor prejudiciate. Din acest punct de vedere omisiunea consistă decî în violarea legii sau în călcarea unei clauze contractuale, ear responsabilitatea din cauza omisiunii nu poate avea loc de cât numai în aceste două cazuri. Așa ar fi de pildă omisiunea din partea unei părți contractante de a îndeplini cutare condiție din contract; omisiunea din partea tuturului de a executa cutare obligațiune ce-i este impusă de lege, etc., etc. (3).

Pe lângă aceasta, sunt unele legi speciale cari impun oare cari obligațiuni de a face ceva în fo-

nu e obligat a repara dauna cauzată printr'un fapt ce ar constitui exercițiul unui drept al său, fără însă ca exercițiul acestui drept să implică în sine un spirit caracteristic de răutate sau de șicană, sau să depășească marginile unei incomodități tolerabile. Decî pentru ca exercițiul unui drept să nu atragă după sine responsabilitate se cere ca cel ce l exercită să fie de bună credință. Așa de pildă ar constitui o adevărată culpă, în sensul art. 998 C. civ., faptul unui individ care având mai multe mijloace de a-și exercita dreptul său, alege într'adins, fără interes plausibil, numai în vedit scop de șicană, pe acela care e mai vătămător altuia. Ar fi de pildă ilicită convențiunea prin care vânzătorul unei berării, ar interzice cumpărătorului de a se aprovisiona cu bere de la cutare sau cutare fabricant, sau prin care ar interzice servitorilor săi de a-și furniza cele necesare de la cutare sau cutare stabiliment, căci o asemenea convențiune ar fi făcută fără interes pecuniar pentru vânzător, ci numai în vedere de a ruina industria unui terțiu. Vezi M. Planiol, *Traité de droit civil*, vol. II, No. 856 și urm.; Bosc, *Essais sur les éléments constitutifs du delit civil*, 1901, pag. 98; Sourdat, *Traité général de la responsabilité etc.*, vol. I, ediția din 1902, p. 553.

(3) Faptul că un tată nu a împedecat pe copilul său de a aprinde foc în apropierea clădirilor vecinului, în scop intenționat de a provoca un incendiu, ar constitui un adevărat delict de omisiune. Fără a examina dacă în cazul de față tatăl ar putea fi urmărit penalcește, vom spune numai că el e respunzător de daune către vecin, pentru culpa că a omis de a supraveghea de aproape faptele fiului său și de a împedica prejudiciul la care ele au putut da loc. Vezi Sourdat, *opera citată*, vol. I, pag. 570; T. Huc, vol. VIII, pag. 402.

losul altuia; asemenea obligațiunii aŭ însă caracter cu totul privat, polițienesc sau administrativ. Așa de pildă unele regulamente comunale obligă pe proprietarii de case ca să presoare nisip în timpul ghețușului pe trotuarul din fața casei, pentru a împedica lunecarea publicului circulator; asemenea și art. 84, 85, 86 din legea poliției rurale, obligă pe locuitorii satelor de a da ajutor la prinderea făcătorilor de rele, la stingerea incendiilor și a denunța autorităților pe dătătorii de foc (4).

Afară de aceste dispozițiuni de strictă interpretare și limitativ prevăzute de legile și regulamentele administrative, există oare în dreptul pozitiv obligații de a face, în folosul altuia sau în interesul societății, fapte de acele, a căror necesitate este atât de imperios simțită, în cât neîndeplinirea lor ar da loc la consecinți deplorabile din toate punctele de vedere? Neîndeplinirea unor asemenea fapte poate constitui un delict de omisiune, care să atragă după sine o acțiune în reparațiune?

Asupra acestei chestiuni doctrina modernă aproape în unanimitate răspunde în mod negativ.

În legiurile civile actuale, neexistând așa numita *actio bonae fidei*, cu alte cuvinte, neexistând obligațiunea de a face tot ceea ce prescriu bunele moravuri, sentimentul de umanitate și cinste, morala, conștiința, etc.,—evident că neglijența sau refuzul meu de a face altuia un serviciu, ori cât de mult și de urgent s'ar simți nevoea lui, nu poate cătuși de puțin să mă facă răspunzător pentru dauna întâmplată. Dacă în asemenea casuri se poate da loc la consecinți imorale, desastroase și chiar antisociale, apoi evitarea unui asemenea inconvenient constituie o problemă a viitorului, resolvirea căreia trebuie așteptată de la legiuitor, ear nici de cum de la instanțele judecătorești.

Așa dar principiul de drept care guvernă materia delictelor civile atât în codul nostru (art. 998 și 999), cât și în codul francez (art. 1382 și 1383), și care resolvă chestiunea responsabilității în materie de culpă *in omittendo*, pare a fi definitiv stabilit și neîndoios: pentru ca cine-va să fie răspunzător din cauza culpei *in omittendo*, adică a inacțiunii sale, trebuie neapărat să nu fi făcut aceea ce prin-

tr'un text expres de lege, sau printr'o clausă contractuală, era obligat să facă. *Qui non facit quod facere debet, videtur facere adversus ea, quia non facit.* (Leg. 121, Dig. 50, 17) (5).

În specia de față, obligațiunea de a face constituie o adevărată excepțiune de la dreptul comun, după care *nimeni nu este obligat a face ceva în folosul altuia*. Așa de pildă eu nu sunt dator a preveni pe vecinul meu despre nenorocirea sau dauna ce eventual are să-i se întâmple, și nici a-i da concurs pentru evitarea ei, căci nici un text de lege nu mă obligă a veghea la conservarea intereselor vecinului meu, ori cât de însemnate ar fi ele (6).

Art. 998 C. civ. impune omului o singură obligație legală: *acea de a nu vătămă drepturile și interesele altuia printr'un act pozitiv* (in comittendo), cu alte cuvinte *de a nu face rău altuia*. Binele însă nu e nimeni dator să-l facă în interesul altuia. Acțiunile desinteresate și altruiste sunt departe de a avea caracter obligator legal în dreptul modern; ele cel mult sunt lăsate la facultatea și libera apreciere a fie-căruia. Ast-fel fiind, acela care putând împiedica un act dăunător, l'a lăsat să se întâmple, nu poate fi considerat ca vinovat pentru inacțiunea sa, din punctul de vedere legal, și nici poate fi obligat la repararea daunei ocazionate. Aci presumpția legală este că dauna a provenit din cauza greșelii și a lipsei de vigilență din partea victimei.

Din punctul de vedere moral, umanitar și filosofic, omisiunea sau neglijența de a înlătura dauna ce amenință pe un altul, evident că poate fi considerată ca o adevărată culpă. Cum însă dreptul civil modern nu recunoaște preceptelor morale și religioase caracter obligator legal, violarea lor (prin omisiune) ori cât de prejudiciabilă și ori cât de contrară bunelor moravuri ar fi, nu poate fi considerată ca delict civil și nu poate naște o acțiune în reparațiune.

Împrejurarea că dauna sau pericolul care amenință pe cine-va ar putea fi înlăturat cu prețul unei foarte mici deranjări și fără cel mai mic risc din partea mea, n'are nici o importanță în cauză. Mai mult încă, din punctul de vedere strict juridic, sunt absolut indiferente motivele psihice subiective, care m'aŭ determinat de a rămânea rece și indiferent la priveliștea nenorocirii aproapei mele. Puțin importă sub raportul legal, dacă atitudinea mea indiferentă față de primejduirea altuia provine pur și simplu din eroare, neglijență, naivitate, nepăsare, sau poate din dorința perversă de a vedea pe altul nenorocindu-se și a mă delecta chiar la priveliștea peirei lui.

(5) Vezi Demolombe, vol. VIII, pag. 416, 417; Baudry, vol. II, pag. 1348; Marcade, vol. V, art. 1383 No. 2 și 3; Aubry et Rau, vol. IV, pag. 746; Al. Degré, *Dreptul* din 1884, No. 41; D. Alexandresco, vol. V, pag. 400.

(6) Principiul stabilit de noi mai sus că adevărată dauna cauzată prin o omisiune nu este supusă reparațiunii de cât numai în cazul când s'a violat o obligație legală sau contractuală, este aplicabil în mod restrictiv numai la faptele negative, la inacțiuni. Când e vorba însă de fapte pozitive, doctrina admite că e supus reparațiunii nu numai prejudiciul cauzat prin un fapt contrar legilor (ilicite) ci și contrar *bunelor moravuri*. Așa de pildă faptul de a stabili în vecinătatea cuiva o casă de toleranță, chiar cu autorizarea primăriei, ar putea da loc la o acțiune pentru daunele materiale sau morale cauzate aceluși vecin. Chestiunea însă e controversată. Vezi Sourdat, vol. I, p. 566; T. Huc, vol. VIII, pag. 434; *Curierul Judiciar* din 1897, No. 29.

(4) Aceste dispozițiuni, prevăzute de o lege cu totul specială, sunt aplicabile numai în comunele rurale. Este adevărat însă că și în Codul penal, la capitolul contravențiilor polițienestii, găsim o dispoziție analoagă. Așa art. 389 aliniat. 11 pedesește cu amendă neînsemnată de 10—15 lei, pe acei ce nu vor da *ajutorul ce li se va cere* la întâmplare de inecăciune, de aprindere, de tâlhării, jefuiri, flagrant delict, clamoare publică etc. Această dispozițiune, pe lângă că are o sancțiune penală nesuficientă, este însă special limitată la casurile prevăzute în text, căci în materie penală totul e de cea mai strictă interpretare. În art. 389 al. 11 e vorba de un ajutor pur material (brutal) ce trebuie să se dea în casurile enumerate, când asemenea ajutor e reclamat de victimă; în nici un caz însă pe baza acestui text nu se poate pedepsi inacțiunea sau indiferența cui-va, ori cât de imorală și condamnabilă ar fi ea, cum ar fi, de pildă, omisiunea de a preveni pe altul despre o catastroafă ce are să i se întâmple, sau omisiunea de a înlătura eu insumi nenorocirea ce amenință persoana sau averea altuia. Cea ce dovedește mai mult încă că în art. 389 al. 11 nu poate fi vorba de cât de un ajutor material, este împrejurarea că legiuitorul nostru, modificând al. 11 din articolul corespunzător francez 475, a omis cuvântul de *services* care există în Codul francez, și care ar implica în sine un ajutor moral sau intelectual, menționând numai expresia *secours*, care presupune un act pur material. — În acest sens a se vedea sentința Tribunalului Vaslui din 4 Mai 1894, publicată în *Dreptul* No. 43 din acelaș an. Vezi și I. Ghețu, *Codicele de ședință al României*, nota de sub art. 389 al. 11, C. p., pag. 731.

Trec pe stradă și observ la casa vecină un început de incendiu, care în acel moment s'ar fi putut stinge cu multă ușurință. În loc să iau vre-o măsură în consecință, eu stau și privesc absolut nepăsător cum focul ea proporții tot mai mari, cum se comunică la acoperiș și cuprinde întregul edificiu. Atitudinea mea poate proveni din nepăsare, din răutate, sau poate chiar din dorința egoistă de a mă amusa la priveliștea sinistrului. Dacă de la început m'aș fi deranjat puțin, dacă aș fi dat alarma sau aș fi încunoștințat pe stăpânul casei despre izbucnirea incendiului, acesta s'ar fi putut stinge și ast-fel s'ar fi evitat distrugerea imobilului. De și intenționat am omis să fac aceasta, totuși păgubașul nu mă va putea acționa înaintea justiției pentru a-i repara dauna suferită, căci eu nu eram dator să veghez la conservarea bunurilor sale, și nici un text de lege nu mă obliga să fac cea ce voluntar sau involuntar nu făcusem. Neexistând violare de lege, evident că nu poate exista culpă și responsabilitate.

Nu există nici o contradicție între cele spuse de noi aci și principiul emis mai sus, că cine-va este în culpă și deci responsabil de daune când, având mai multe mijloace de a-și exercita dreptul său, alege înadins pe acela care e mai dăunător altuia. În acest din urmă cas individul devine responsabil de daună pentru motivul că aceasta este rezultatul imediat și direct al propriei sale culpe, al relei sale voinți. Din contra, în ipotesa examinată de noi aci, omisiunea comisă nu constituie cauza originară și primitivă a daunei, ci aceasta e rezultatul direct al greșalei din partea proprietarului casei, care a omis de a lua precauțiunile necesare pentru evitarea incendiului, sau în definitiv dauna a putut proveni din faptul unei mâini criminale care a pus focul. Inacțiunea aceluia care n'a voit să înștiințeze pe proprietarul casei despre ivirea incendiului, sau n'a voit să ia el însuși inițiativa stingerii lui, evident că a putut influența asupra proporțiilor focului, dar numai ca o cauză accesorie, nesigură și secundară, în care nu se poate găsi bazele unei acțiuni în reparațiune.

Acestea sunt principiile nediscutabile, care guvernează materia responsabilității quasidelictuale provenite din culpa în omittendo, și cari sunt generalmente admise de doctrina și jurisprudența modernă.

În practică asemenea principii pot avea rezultatele cele mai detestabile și mai monstruoase, pot da loc la calamități sociale, la situații de acele în care dreptul să vie în flagrantă contradicție nu numai cu echitatea și morala, dar și cu cel mai elementar sentiment de bun simț, de umanitate, de cinste și de corectitudine.

Trec pe malul unei ape și văd că cine-va e în primejdie iminentă de a se îneca. Lângă țerm se află o luntre cu care eu dându-mi puțină osteneală, l'aș fi putut salva. În loc să îi întind o mână de ajutor eu privesc cu indiferență cum acel individ este înghițit de valuri (7). Mă plimb pe terasamentul

(7) În vara anului 1899, cu ocaziunea înecării în apele Lotrului a regretatului avocat Dimitrie Kebapci, ziarele locale au comunicat faptul că pe când dânsul se lupta cu furia valurilor, doi țărani, perfecți înotători, stăteau pe țerm și priveau cu nepăsare la priveliștea grozavă ce li se prezenta înaintea ochilor. Atitu-

căei ferate și observ că într'un loc o șină e desprinsă: trecând mai departe, văd că trenul înaintează cu mare viteză în spre locul periculos. Dacă aș fi dat din timp semnal mașinistului, catastrofa s'ar fi putut de sigur evita. În loc să fac aceasta, eu rămân impasibil, din care cauză trenul deraind, a curmat, sub dărâmurile sale, zecimi de vieți omenești. Știu că vecinului meu are să i se întâmple neapărat o mare nenorocire; dacă l'aș fi prevenit din timp, dânsul s'ar fi putut salva. Eu însă omit să fac aceasta.

Dacă presupunem acum că în toate aceste cazuri am fost determinat de intențiunea de a face rău altuia, sau de dorința de a mă distra la priveliștea deraierii sau a înecării, atunci evident că conduita mea devine nu numai contrară bunelor moravuri, dar chiar monstruos de imorală și antisocială. Și totuși în casurile arătate eu m'am menținut strict în marginile legilor, de aceea conduita mea poate fi calificată ca fiind în acelaș timp pe deplin legală.

Asupra celor expuse aci toți autorii sunt de acord. Nici în dreptul roman, nici în dreptul pozitiv actual, simpla omisiune nu este considerată ca un fapt ilicit, care ar putea să dea naștere unui «delict de inerție» (8).

Demolombe și Proudhon zic că individul care n'a intervenit la salvarea din primejdie a vieții și averii altuia, sau nu l'a prevenit de nenorocirea ce are să i se întâmple, este fără îndoială un cetățean rău, un om cu inima împetrită. Conduita lui însă nu poate constitui un delict civil sau un quasidelict, și nici poate da loc la o acțiune în daune, pentru că el nu era ținut legalmente de a interveni (9).

Curtea de casație din Franța a decis în sensul că refuzul din partea unui hangiu de a da ospitalitate unui individ rătăcit, flămând și în pericol de moarte, nu poate da loc la aplicarea art. 1382 Cod. francez (art. 998 Cod. nostru), orî cât de blamabil ar fi un asemenea act din punctul de vedere moral și social (10).

Din toată doctrina, numai Toullier și Domat susțin contrarul.

După Toullier, acel ce comite o greșală de omisiune este presupus că ar fi el însuși autorul daunei întâmplate din cauza acestei omisiuni. «Prin cuvântul *fapt* din art. 1382 C. fr., zice acest autor, trebuie să înțelegem și greșala comisă de acela, care putând împedica o acțiune vătămătoare, n'a făcut aceasta. În asemenea caz e presupus că ar fi el însăși autorul daunei, sau cel puțin că e un complice, că a participat la comiterea ei, și de aceea trebuie să răspundă civilmente».

După acest sistem, acela care, văzând că cineva e atacat de tâlhari, ar refusa să sară în ajutorul lui; acela care, văzând un început de incendiu la o casă vecină, a neglijat de a-l stinge, devine res-

dinea acestor țărani s'a explicat atunci prin intențiunea ce ar fi avut ei de a fura lanțul cu ceasornicul de aur ce atârna la hainele de pe țerm ale decedatului.

(8) Vezi Baudry, vol. II, pag. 1348, Thiry, vol. III, pag. 402. Marcadé, vol. V, art. 1382, No. 2 și 3; Aubry et Rau, vol. IV, pag. 746; Larombière, vol. V, art. 1382, 1383; Laurent, vol. XX, pag. 388.

(9) Demolombe, vol. VIII, pag. 417; Proudhon, *Traité des droits d'usufruit, d'usage etc.*, vol. III, No. 1489.

(10) Vezi Sourdat, *opera citată*, vol. I, pag. 569.

punzător față de victima pentru rănilor suferite, sau pentru arderea casei ⁽¹¹⁾.

Domat, pe care de almintrelea să razămă Toullier, susține același principiu, dar cu oare care limitațiuni. «Acela care, având posibilitate, omite totuși a împiedica o nenorocire ce s'ar putea întâmpla, zice acest autor, devine răspunzător, după împrejurări, de dauna ocazionată» ⁽¹²⁾.

Părerile acestor doi autori au rămas absolut izolate și n'au putut exercita nici o înrîurire asupra dreptului pozitiv și asupra jurisprudenței instanțelor judecătorești.

Ne-am pune alătura de părerile lui Toullier și Domat, zice civilistul Demolombe, dacă ar trebui să decidem chestiunea după regulile moralei, după datorile de umanitate și după caritatea creștină. Sfera și rolul nostru însă sunt cu totul diferite. După regulile dreptului pozitiv, simpla abstențiune nu poate constitui încă un delict sau quasi-delict, și cine-va nu devine răspunzător de daune față de un terțiu de cât atunci, când a omis a îndeplini o obligație legală sau o clausă contractuală ⁽¹³⁾.

(Va urma)

Vespasian Erbiceanu
Magistrat, Iași

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența de la 27 Ianuarie 1903

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

M. Predingher cu Elena C. Ruban

Vânzare.—Căsătorie.—Vânzare între soți.—Dacă este permisă și în ce cazuri.—Lichidare.—Ce însemnează lichidare.—Datoriile preexistente vânzării.—Constatarea cauzei vânzării.—Constatarea dacă este legitimă sau nu.—Chestie de drept de atributul Curței de casație.—(Art. 1307 din Codul civil).

1. *Legea, prin art. 1307 din Codul civil, prohibă vânzarea între soți, și numai în mod excepțional, acest articol permite o asemenea vânzare în trei anumite cazuri de lichidare, și prin lichidare nu se poate înțelege ori-ce lichidare a daraverilor bărbatului, ci numai lichidarea datoriilor soțului către soție, care datoriile nu pot fi de cât acele preexistente vânzării.*

2. *Cestiunea de a se ști dacă într'un cas anume dat există sau nu o cauză legitimă de a se admite de bună o vânzare făcută între doi soți, constituie judecarea unei cestiuni de drept, căci această jude-*

⁽¹¹⁾ Toullier, vol. VI, pag. 117.

⁽¹²⁾ Domat, *Lois civiles*, liv. 2, pag. 18.

Ciceron, în tratatul său *De officiis*, pune pe aceeași treaptă pe acela care face răul, cu acela care omite a-l împiedica. «Sunt două feluri de nelegiuiri, zice el, cea pe care cine-va o face, și cea pe care o lasă să se întâmple, putând a o împiedica. . . . Acela care nu sare în ajutorul celui oprimat și care nu se opune nelegiuirii, este tot atât de condamnat, ca și acel ce și părăsește părinții, patria și amicii. Vezi și M. Desjardins, *Essai sur la morale de Cicéron*, pag. 125, 126, unde acest autor califică omisiunile ca un «delict grave de inertie». Cancelarul de L'Hospital, zice de asemenea că «acțiunea este dată nu numai contra celui ce a pricinuit dauna, dar și contra tuturor acelor cari având posibilitatea a o împiedica, omis a face această: «qui peut et n'empêche, pêche». Vezi *Traité de la réform. de la Justice*, pag. 70.

⁽¹³⁾ Demolombe, vol. VIII, pag. 415.

care consistă în interpretarea art. 1307 din Codul civil, și în aplicarea acestui articol la faptele constatate de instanța de fond, și prin urmare judecarea acestei cestiuni intră în atribuțiile Curței de casație.

Decisiunea 38/903. — Casată, în urma unei divergențe, decizia Curței de apel București s. I, No. 50/902, după recursul făcut de M. Predingher în proces cu Elena C. Ruban.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Gr. Buiuciu;

Pe d. avocat P. Negulescu din partea recurentului în dezvoltarea motivelor de casare; și

Pe d. D. N. Comșa, din partea intimatului, în combatere.

Deliberând,

Asupra primului motiv de casare:

a) Violarea art. 1307 Cod. civ. Instanța de fond a violat principiul formulat în acest articol, întru cât soțul Ruban datora soției sale numai 15000 lei și i-a vândut avere în valoare de 52000 lei.

b) «Instanța de fond violează încă acest principiu când declară că exigibilitatea creanței nu e cerută pentru validitatea unei *datio in solutum* între soți».

Considerând că, în principiu, legea, prin art. 1307 din Codul civil, prohibă vânzarea între soți, și numai în mod excepțional, acest articol permite o asemenea vânzare în trei anume cazuri: pentru cauză de lichidare, adică pentru stingerea unei datorii preexistente;

Considerând că chestiunea de a se ști dacă într'un cas anume dat, există sau nu o cauză legitimă de a se admite de bună o vânzare făcută între doi soți, ca conform cu unul din cazurile excepționale prevăzute de art. 1307, constituie judecarea unei cestiuni de drept, căci această judecare consistă în interpretarea articolului 1307 și în aplicarea acestui articol la faptele constatate de instanța de fond;

Considerând, prin urmare, că judecarea chestiunii de a ști dacă instanța de fond, admitând de bună o vânzare făcută între doi soți, s'a conformat sau nu cu art. 1307 și a făcut o bună aplicațiune acestui articol, intră în atribuțiunile Curței de casație;

Considerând că, în fapt, Curtea de apel constată că Ruban datora soției sale suma de 15000 lei, provenită din succesiunea părintelui acestuia, pentru garanția căreia sume Ruban constituie soției sale o ipotecă pe un imobil al său, iar în urmă, pentru stingerea datoriei sale, Ruban face soției sale vânzarea supusă judecății de astăzi;

Considerând că, prin această vânzare, Ruban vinde soției sale pentru plata datoriei nu numai imobilul ipotecat, ci și întreaga sa avere, mobilă și imobilă, pe un preț de 52000 lei, cu clausă să ia asuprași datoria ipotecară către Creditul funciar urban de 20000 lei, iar cu restul de 17000 lei să plătească alte datorii la diferiți creditori și taxele de vânzare;

Considerând că din toate aceste plăți de datorii, singura care se poate ține în seamă pentru a legitima vânzarea, conform art. 1307, este datoria de 15000 lei, căci singură era preexistentă vânzării și numai pentru lichidarea ei se putea admite o vânzare între acești doi soți;

Considerând că tribunalul și Curtea de apel, care adoptă motivele tribunalului, admite vânzarea între soți ca bună, pentru că printr'ênsa s'a lichidat și datoria către Creditul funciar urban, și celelalte datorii ale bărbatului;

Considerând că acest mod de a interpreta art. 1307 din Codul civil, este greșit, căci prin lichidarea prevăzută de acest articol nu se poate înțelege ori-ce lichidare.

dare a daraverilor bărbatului, ci numai lichidarea datoriilor bărbatului către soție, care datorii nu pot fi de cât acele preexistente vânzării;

Considerând că, în speță, instanțele de fond de parte de a mărgini vânzarea la o asemenea lichidare, cuprinde într'însa și lichidarea tuturor datoriilor bărbatului între creditorii străini, și consideră ca datorii ale femeii către bărbat angajamentul ce femeia ia prin vânzare de a plăti datoriile bărbatului către creditorii străini, plăți care nu se pot considera ca datorii ale bărbatului către femeie, preexistente vânzării, și de natură a legitima această vânzare;

Considerând că singura datorie preexistentă vânzării ce bărbatul avea către soția sa, care singură se poate admite ca legitimând vânzarea dintre soți, conform art. 1307 C. civ., fiind numai de 15000 miș lei, această datorie nu poate justifica vânzarea făcută de bărbat către soția sa a întregii sale averi în sumă de 52000 lei, ori care ar fi modul adoptat pentru plata acestei sume, fie prin plata directă a banilor către bărbat, fie prin plata datoriilor bărbatului de către femeie, fie prin luarea asupra-și a datoriei bărbatului către femeie;

Că, așa fiind, prin acest mod de a judeca, curtea de apel a violat principiul formulat în art. 1307 C. civil și prin urmare, mijlocul de casare este întemeiat.

Pentru aceste motive, fără a mai discuta cele-alte mijloace, Curtea, casează etc...

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, Secția I

Audiența de la 14 Iunie 1902

Președenția D-lui ATH. C. KIVU. Prim-Președinte

M. Predingher cu Elena C. Ruban

Decisia Comercială No. 50

Vânzare. — Vânzare între soți. — Datio în solutum. — Vânzare prin act autentic și transcris. — Dacă exclude ideea fraudei. — Declarare de valabil a acestui act de vânzare. — Creditor prejudiciat. — Cum 'l poate ataca. — Acțiunea pauliană. — (Art. 975 și 1307 din Codul civil).

1. Faptul că actul de vânzare intervenit între doi soți a fost autentificat și transcris în registre că adică a avut toată publicitatea posibilă și dar n'a putut să treacă neobservat de creditorii soțului vânzător unit cu considerațiunea că datoriile soțului au fost reale și plătite de soție cu valoarea lucrurilor vândute, exclude ideea că această vânzare este frauduloasă, făcută în dauna unui creditor, chiar dacă data vânzării este foarte apropiată, adică precede numai cu câte-va zile data scadenței unei polițe posedată de acest creditor contra soțului.

2. Vânzarea intervenită între soți, când este valabilă și nepătată de fraudă, dacă este prejudiciabilă vre unui creditor al soțului vânzător pentru că a făcut pe acesta insolubil, acel creditor nu trebuie să ceară anularea întregii vânzări pe baza art. 1307 din Codul civil, ci anularea ei parțială până la interesul lui în cauză, prin acțiunea pauliană, conform art. 975 din Codul civil, prin proces principal.

S'a ascultat din partea apelantului M. Predingher d-nii avocați V. Lascar și Negulescu, iar din partea intimătei Elena C. Ruban d-nii avocați Teodorini și D. N. Comșa.

Curtea deliberând, și

Având în vedere apelul făcut de M. Predingher contra sentinței tribunalului Prahova, secția I, No. 313/901;

Având în vedere că în ce privește faptele și discuția

motivelor invocate de contestatorul M. Predingher înaintea primei instanțe, Curtea, adoptă în totul expunerile și motivele din zisa sentință;

Având în vedere că, înaintea Curții, s'a mai invocat din partea contestatorului, pe lângă aceste motive și fraudă ce ar fi dictat soților Ruban această vânzare între dânsii, fraudă a cărei scop evident ar fi fost toc-mai frustarea contestatorului prin insolabilitatea lui Ruban, debitorul acestuia;

Având în vedere că, deja, din compararea datei cambiei lui C. Ruban către Predingher, din 30 Martie 1901, cu scadența după trei luni, adică la 30 Iunie 1901, cu aceea a vânzării sau *datio în solutum* făcută între soții Ruban de la 26 Iunie același an 1901—s'ar putea naște presupunerii în sensul arătat de Predingher, totuși faptul că actul de vânzare a fost autentificat și transcris în registre, că adică a avut toată publicitatea posibilă, și dar n'a putut să treacă neobservat de apelant, exclude ideea fraudei pozitive din partea soților Ruban, considerațiune care se întărește încă prin realitatea datoriilor soțului, plătite de soție, cu epuizarea valorii lucrurilor vândute precum e expus în sentința tribunalului;

Având în vedere că dacă această vânzare, valabilă dar în sine, și nepătată de fraudă, era prejudiciabilă lui Predingher, întru cât 'l făcea pe C. Ruban, debitorul său, insolubil, el, trebuia, nu să ceară anularea întregii vânzări, ca atare, pe baza art. 1307 Cod. civ., ci anularea ei parțială până la interesul lui în cauză, prin acțiunea Pauliană, conform art. 975 C. civ., prin proces principal; că, Curtea, nefiind sesizată de o asemenea cerere, nu poate să declare nulă întreaga vânzare.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge apelul etc...

(ss) V. Râmnicănu, D. Giuvaru, Flaișlen, Em. Anastasiu

Grefier (s) N. Brătianu

Opiniune

Având în vedere că, în principiu, legea prin art. 1307 C. civ., prohibă vânzarea între soți; că, în mod excepțional, acest text, în trei anume cazuri permite o asemenea vânzare; că însă, caracterul general al acestor excepții de la regula generală este ca înstreținerea să fie făcută pentru cauză de lichidare;

Având în vedere că, în fapt, se afirmă că Ruban a încasat, pentru contul soției sale, mai multe sume de bani proveniți din succesiunea defunctului ei părinte; că socotindu-se între dânsii, s'a ales că datora soției 15000 lei; că pentru garantarea plății acestor bani, îi constituie ipotecă un imobil al său, obligându-se a restitui capitalul în termen de 15 ani și a plăti o dobândă de 7% până la achitare; că, mai târziu, pentru stingerea acestei datori, Ruban vinde soției întreaga sa avere, mobilă și imobilă, pe preț de 52000 lei, cu clauza să iea asupra-și datoria ipotecară către Creditul financiar urban, de 20000 lei, iar cu restul de 17000 să plătească alte datorii la diferiți creditori și taxele de vânzare;

Considerând că, așa cum se presintă această vânzare, nu este pentru cauză de lichidare, cum prescrie legea;

Că, în adevăr, tot ce putea face soțul, admițând că devenise debitorul soției, era să-i dea în plată pentru, cei 15000 lei un imobil sau o avere mobilă, ori o parte din bunurile sale mobile și imobile de o valoare, dacă nu e egală, cel puțin aproximativ egală cu quantumul datoriei; Că transferarea la soție a întregului patrimoniu al soțului este, pentru toată diferența între ceea-ce datoria și prețul stipulat, o vânzare între soți nepermisă de lege; că precauțiunea de a lăsa asupra soției datoria de 20000 lei a Creditului financiar urban este luată numai pentru a masca realitatea faptului și a face să se creadă că toată acea avere nu valora mai mult din cauza sarcinilor ce apăsa asupra-și; că însă, nu se probează că soția are și altă avere din care să plătească

ratele la Credit; că, dar, de și în aparență soția a luat asupra-și această datorie, în realitate ea există tot asupra soțului; că, dar, actul e nul.

Considerând că, în drept, nulitatea actului de vânzare intervenit între soți o poate invoca și creditorul chirografar al soțului a cărui creanță e posteroară vânzării, de câte ori actul e făcut cu intențiune de a prejudicia pe un asemenea creditor;

Considerând că, în specie, Ruban, prin actul acesta, pe de o parte s'a menajat creditul său, căci, toți aceia cu care trata văzându-l în posesia mobilierului l'au privit ca solvabil, iar de altă parte când creditorii au voit să-l urmărească, pune pe soție și face contestație, probând cu acel act că e proprietară; că, dar, acest act pe care creditorul n'a putut să-l cunoască, pentru că nu și-a putut imagina că trebuie să cerceteze registrele de mutațiune imobiliară ca să-l afle, a avut menirea a-l induce în eroare asupra solvabilităței debitorului; că, în așa situație, creditorul urmăritor e în drept să ceară înlăturarea acelui act de vânzare ca nul și făcut în scop de al prejudicia;

Pentru aceste motive sunt de părere a se admite apelul d-lui Predingher și a se respinge contestația d-nei Elena Ruban.

(s) At. C. Kivu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI PRAHOVA, Secția I

Audiența de la 20 Decembrie 1901

Președenția D-lui AL. PANAITESCU, Prim-Președinte

Elena Ruban cu Constantin P. Ruban

Sentiința comercială No. 373

Contestație la urmărire. — Dacă creditorul poate discuta pe această cale validitatea actelor ce i se opune de contestator. — Cas în care nu poate face aceasta. — (Art. 975 Codul civil).

Vânzare. — Căsătorie. — Vânzare între soți. — Cause. — Lichidațiune. — Datoriile de la soțul și către soția. — (Art. 1307 din Codul civil).

Daune interese. — Contestație. — Dacă creditorul urmăritor poate fi condamnat la daune către contestatorul căștigător.

1. Creditorul este în drept să discute validitatea actelor ce i se opune de ori-ce persoană ce voește a'și stabili vre un drept asupra averii debitorului său, și numai în cazul prevăzut de art. 975 din Codul civil creditorul este ținut să facă acțiune pe cale principală în anularea actelor viclene făcute de debitor în prejudiciul drepturilor sale.

2. Codul civil, prin articolul 1307, alinatul II, prevede că vânzarea nu se poate face între soți de cât pentru cause de lichidațiune și a nume, soțul poate ceda femeii, chiar neseperată, din averea sa, pentru o cauză legitimă cum ar fi pentru plata unei sume de bani ce 'i datora.

Acest articol nu prevede de cât o condițiune ca cesiunea să fie valabilă; să aibă o cauză legitimă; nu cere însă ca și datoria să fiă exigibilă.

Ast-fel, dacă cesiunea s'a făcut pentru plata unei creanțe ce soția avea contra soțului cu obligațiune ca soția să achite și alte datorii ale soțului, de și creanța soției, precum și cele-l'alte creanțe nu erau exigibile, totuși cesiunea este valabilă.

3. Un creditor este în drept să urmărească averea aflată la domiciliul debitorului său fiind presupusă ca averea lui până la proba contrară, ast-fel că nu poate fi condamnat la daune pentru această urmărire.

S'a ascultat d-l avocat Teodorini din partea contestatorei Elena Ruban și d-l avocat C. Emilian, din partea creditorului urmăritor Mendel Predingher;

Tribunalul deliberând, și

Având în vedere contestațiunea făcută de Elena Ruban

cu autorisația soțului său Constantin P. Ruban, prin petițiunea înregistrată la No. 30005/901, în contra sequestrului asigurător încuviințat prin jurnalul acestui tribunal cu No. 6575/901 și efectuat de portărelul C. I. Ionescu prin procesul verbal cu data 8 Octombrie 1901, după cererea creditorului Mendel Predingher;

Având în vedere concludsiunile orale și scrise depuse de avocații părților precum și actele exhibate în instanță;

Având în vedere că contestația făcută de Elena Ruban are de obiect de a fi scoase de sub sequestru toate obiectele ce au fost sechestrate de portărelul C. I. Ionescu, prin procesul-verbal cu data 8 Octombrie 1901, și aflate în imobilul din orașul Ploestii, str. Justiției, unde este și domiciliul soțului său Constantin P. Ruban; și II) de a fi obligat intimatul Mendel Predingher a'și plăti și daune suma de lei cinci mii, cu execuția provisorie;

Având în vedere că contestatoarea în susținerea contestației a prezentat actul de vânzare autentificat de acest tribunal la No. 1411/901 și transcris la No. 1075/901, cu care dovedește că a cumpărat de la soțul său imobilul din str. Justiții împreună și cu toată mobila aflată în acea casă;

Având în vedere că intimatul Mendel Predingher opune nulitatea acestui act de vânzare ne-întrunind condițiunile cerute de art. 1307 Cod. civil;

Având în vedere că contestatoarea prin apărătorul său a ridicat incidentul că creditorele nu poate opune nulitatea actului de vânzare pe această cale, ci trebuie să facă acțiune în nulitate pe cale principală;

Având în vedere că creditorele este în drept să discute validitatea actelor ce i se opune de ori-ce persoană cari voesc a'și stabili vre-un drept asupra averii debitorului său. Că numai în cazul prevăzut de art. 975 Cod. civil sunt ținuti să facă acțiune pe cale principală în anularea actelor viclene făcute de debitor în prejudiciul drepturilor lor;

Considerând că ast-fel în specie, creditorele este în drept să opune nulitatea actului de vânzare cu care se servă contestatoarea în a stabili dreptul de proprietate a obiectelor sechestrate;

Că așa fiind, urmează a fi respins incidentul ridicat de contestatoare;

Având în vedere că contestatoarea pentru a stabili că actul de vânzare intervenit între dânsa și soțul său întrunește condițiunile prevăzute de articolul 1307 Codul civil, a prezentat următoarele acte: 1) Actul de partagiu autentificat de acest tribunal la No. 44 din 20 Ianuarie 1879, intervenit între contestatoarea Elena Ruban și fratele său Dimitrie D. Hariton; 2) Copie după jurnalul acestui Tribunal cu No. 1887/98, prin care contestatoarea a fost autorizată să dea cu ipotecă soțului său C. P. Ruban suma de cinci spre-zece-mii lei; 3) Actul de ipotecă autentificat de acest tribunal la No. 1696/98 și înscris la No. 118/98, prin care contestatoarea a dat soțului său suma de cinci-spre-zece mii lei, cu ipotecă asupra caselor din Ploesti str. Justiției, în al doilea rang după Creditul Funciar Urban din București; 4) Două-spre-zece cambii semnate de C. P. Ruban și șase chitanțe și compturi de datorii ale soțului Ruban la diferiți creditorii, cari sunt adnotate că au fost achitate de contestatoare; și 5) Chitanța autentificată de acest trib. la No. 1834/901, dată contestatoarei de către soțul său C. P. Ruban, din cari acte reese că, cu prețul de cinci-deci-și-două mii prevăzut în actul de vânzare, s'a aquitat: două-deci-mii lei la Creditul funciar urban pentru ipoteca constituită de soție asupra imobilului vândut; 2) cinci-spre-zece mii lei, bani ce avea să ia contestatoarea, pentru care i se constituise ipotecă tot asupra aceluși imobil, iar din restul de șapte-spre-zece mii lei s'a achitat trei-spre-zece mii opt-deci și două lei la Societatea Cooperativă din Ploestii, bani datoriilor de soț și restul de șase-mii nouă-sute-opt-spre-zece lei s'a întrebuințat pentru achitarea celor-l'alți creditorii ai so-

tului, precum și pentru taxele și timbrele actului de vânzare;

Având în vedere că art. 1307 al. 2 din Cod. civil, prevede că vânzarea nu se poate face între soți de cât pentru cauze de liquidatione și anume:

Al. II. «Când bărbatul cedă femeii chiar neseeparată, din averea sa, pentru o cauză legitimă precum pentru un imobil ce era dator să îi cumpere cu banii dotali, sau pentru o sumă ce îi datoră»;

Considerând că în specie, deși contestatoarea stabilește că soțul său îi datoră numai suma de 15000 lei, cu toate acestea, întru cât, prin actul de vânzare se stipulează că cu restul prețului până la 52000, să fie achitate de contestatoare diferite creanțe ale soțului său, și densa făcând proba că a achitat toate aceste creanțe, ast-fel această cesiune are o cauză legitimă, și nu se poate opune că creanța ce contestatoarea avea contra soțului său nu era încă exigibilă.

Considerând că art. 1307 citat, nu prevede de cât o condițiune ca cesiunea să fie valabilă, ca să aibă o cauză legitimă; a cere pe lângă aceasta ca și datorica să fie exigibilă este a adăoga la text o dispozițiune pe care legiuitorul nu a prevăzut-o (v. Guillaouard, *Traites de la Vente*, vol. I, No. 154, pag. 177);

Considerând că ast-fel contestatoarea stabilind cu actul de ipotecă că avea să primească de la soțul său suma de lei 15000, și că cesiunea fiind făcută pentru plata acestei creanțe, constituie o cauză legitimă deși acea creanță nu era încă exigibilă, întru cât soțul s'a liberat în mod valabil de acea datorie;

Având în vedere că intimatul mai opune că în actul de vânzare nu se specifică averea mobilă vândută;

Considerând că din depunerile martorilor audiați la localitate, rezultă că, mobila sequestrată se afla în casă atât înainte de a se face vânzare cât și după vânzarea ce a avut loc între soți; Că prin actul de vânzare fiind vândut de soț atât imobilul cât și toată mobila din acea casă, nu se mai poate susține, de intimat, că mobila sequestrată nu a fost vândută;

Considerând că ast-fel fiind, contestația fiind fondată, urmează a se admite și a se ordona desființarea sequestrului asigurător ridicându-se sigiliile aplicate pe averea sequestrată;

In ce privește daunele cerute de contestatoare:

Considerând că contestatoarea nu stabilește ce anume daune îi s'a cauzat prin înființarea acelui sequestru;

Considerând că intimatul ca creditor era în drept să urmărească averea aflată la domiciliul debitorului său, fiind presupusă că averea lui până la proba contrarie;

Că ast-fel urmează a se respinge cererea de daune;

Considerând că în ce privește cererea de a se acorda sentinței execuția provisorie, această este admisibilă, conform art. 129 al. 1 și 4 din Pr. civilă;

In ce privește ridicarea sigiliilor aplicate pe averea sequestrată:

Având în vedere și cererea făcută de contestatoare de a i se acorda suma de 666 lei 80 bani, ca cheltueli de judecată;

Având în vedere că contestatoarea dovedește cu chitanțele corpului de portărie local, alăturate la lista de cheltueli, că pentru taxele de citații și timbrele contestației a cheltuit suma de lei 166 bani 80;

Pentru aceste motive, redactate de d-l Prim-Președinte Al. Panaitescu, trib. admite contestația, etc.

(ss) Al. Panaitescu; I. G. Manu.

p. grefier (s) G. S. Dumitrescu.

Observație.—Toate trei decisiuni ce publicăm astă-đi adică: a trib. de Prahova, a Curței din București și a Curței de casație, sunt relative la vânzarea dintre soți. Nu este de prisos de a observa că operațiunea ce legea autorisă între soți în cele trei casuri excepționale, prevăzute de

art. 1307 din Codul civil, nu este o adevărată vânzare, ci o *datio in solutum*, și știut este că dările în plată nu sunt tot-de-auna cârmuite de regulile privitoare la vânzări. (Cpr., Guillaouard, *Vente*, I, 149). Nu vom reveni astă-đi asupra interpretării art. 1307, care a dat loc la mai multe dificultăți, pentru-că această materie a mai fost tratată odată de Directorul nostru, d-l D. Alexandresco, în *Curierul Judiciar*, No. 80, pagina 672, cu ocazia unei hotărâri a tribun. jud. Tutova, la care ne mărginim a trimite pe cititori. După părerea noastră, Curtea de casație este în drept să controleze instanțele de fond în privința chestiunii de a se ști dacă există, sau nu, o cauză legitimă de a se admite de bună o *datio in solutum* făcută între soți, aceasta ne mai fiind o pură chestie de fapt. (Vezi în acest sens: Guillaouard, *op. cit.*, I, 155. Fuzier-Herman, *C. civ. annoté*, IV, art. 1595, No. 32. T. Huc, X, 42, *in fine*. Laurent, XXIV, 37. Baudry-Lacantinerie, II, 483. Cas. fr., Sirey, 73. 1. 320. D. P. 73. 1. 464. Sirey, 56. 1. 680. D. P. 56. 1. 319, etc.

(N. R.)

D-l Dimitrie Alexandresco, directorul ziarului nostru, se grăbește a mulțumi numeroșilor amici și cunoscuți, cari l'a-ú felicitat cu ocazia onomasticeii sale zi.

INFORMAȚIUNI

A apărut: **Suplimentul al 3-lea la CODICELE DE ȘEDINȚĂ** al d-lui I. Ph. Ghețu. Acest volum are peste 1400 pagine și cuprinde toate legile, regulamentele, decretetele și chiar unele decisiuni ministeriale mai importante, promulgate și publicate în *Monitorul Oficial*, de la 1 Iunie 1900 și până la 1 Octombrie 1903. **Prețul vol. lei 10 broșat, și lei 12 pentru cele legate în piele flexibilă.** Comandele se primesc la Redacția acestui ziar.

—x—

DREPTUL CIVIL ROMÂN, Vol. I, II și III, de d-l Profesor **G. Nacu**, se afiă de vânzare la **Redacția și tipografia acestui ziar**, de unde se expediază contra: mandat poștal sau timbre.

Comandele se vor expedia pe adresa d-lui Codreanu.

Prețul fie-cărui vol. este de lei 12.

Pentru provincie se încarcă portul poștal.

—x—

D-l Riveanu, incasatorul nostru pentru provincie, aflându-se în Moldova după incasările ziarului nostru, rugăm cu toată insistența a i se da tot concursul pentru incasarea abonamentelor datorate, care se pot achita și prin mandat poștal direct, pe adresa d-lui **Codreanu**, proprietarul ziarului *Curierul Judiciar*, la București.

Acum, mai mult ca ori când, avem nevoie de concursul abonaților pentru a ne ajuta, ca prin plățile ce ne vor face să ne putem achita de chiria localului ce o datorăm, și pentru care proprietara e neingăduitoare, fiind și d-sa forțată de nevoi.

—x—

Student în drept, ultimele examene, cunoscând perfect limba Germană, precum și bine englezește, foarte activ, scriere curentă și frumoasă, dorește loc de *secretar* la un domn avocat.

Referințe de primul rang. A se adresa sub H. 10, Redacția *Curierului Judiciar*.